

POHJOIS-LAPIN MAAKUNTAKAAVA 2040

HALLITUS 30.10.2023

LAPLAND
Above Ordinary

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, tilannekatsaus

- ⌚ Lapin liiton hallitus päätti asettaa maakuntakaavaluonnoksen laatimisvaiheen kuulemiseen (MRA 30§) 12.11.2018
- ⌚ Laatimisvaiheen kuuleminen (MRL 62 ja MRA 30§) 28.1.–28.2.2019
- ⌚ Lapin liiton hallitus päätti lähettää maakuntakaavaehdotuksen viranomaislausunnolle (MRA 13§) 4.11.2019
- ⌚ Maakuntakaavaehdotus viranomaislausunnoilla 28.1.–28.2.2020
- ⌚ Lapin liiton hallitus päätti asettaa maakuntakaavaehdotuksen julkisesti nähtäville (MRA 12§) 8.6.2020
- ⌚ Maakuntakaavaehdotus julkisesti nähtävillä (MRL 65§ ja MRA 12§) 12.10.–15.11.2020
- ⌚ Lapin liiton hallitus päätti esittää valtuustolle maakuntakaavan hyväksymistä 1.3.2021
- ⌚ **Lapin liiton valtuusto palautti maakuntakaavan uudelleen valmisteluun 17.5.2021**

- ⌚ **Lapin liiton hallitus päättää lähettää maakuntakaavaehdotuksen viranomaislausunnolle (MRA 13§) 24.4.2023**
- ⌚ **Maakuntakaavaehdotus viranomaislausunnoilla 15.5.-30.6.2023**
- ⌚ Lapin liiton hallitus päättää asettaa maakuntakaavaehdotuksen julkisesti nähtäville (MRA 12§) lokakuu/2023
- ⌚ Maakuntakaavaehdotus julkisesti nähtävillä (MRL 65§ ja MRA 12§) marraskuu/2023
- ⌚ Lapin liiton hallitus päättää esittää valtuustolle maakuntakaavan hyväksymistä huhtikuu/2024
- ⌚ Lapin liiton valtuusto hyväksyy maakuntakaavan (MRL 31§) toukokuu/2024
- ⌚ Maakuntakaava lainvoimainen

LAPIN LIITTO

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, tilannekatsaus

Keskeiset muutokset valtuuston 17.5.2021 käsittelemään ehdotukseen ennen viranomaislausuntokierrosta

- Suunnittelumääräysten päivittäminen vastaamaan Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan vastaavia
- Jäämeren radan poistaminen kaavaehdotuksesta sekä poikittaisen Tunturiradan osoittaminen
- Koillisväylän datakaapelin poistaminen
- Mineraalipotentialisen alueen uudelleen rajaaminen (supistaminen)
- Turvetuotantoalueiden poistaminen
- Yksityisten luonnonsuojelualueiden lisääminen (uudet yli 50 ha)
- Valtioneuvoston päätös (2.2.2023) valtion metsien suojeluun liittyvä tasesiirto, osoitetaan maakuntakaavassa luonnonsuojelualueina (SL)
- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Vnp 18.11.2021) huomioitu kaavaehdotuksessa
- Vaikutusten arvioinnin täydentäminen ja Liite 9. Paliskuntakuvaukset laatiminen

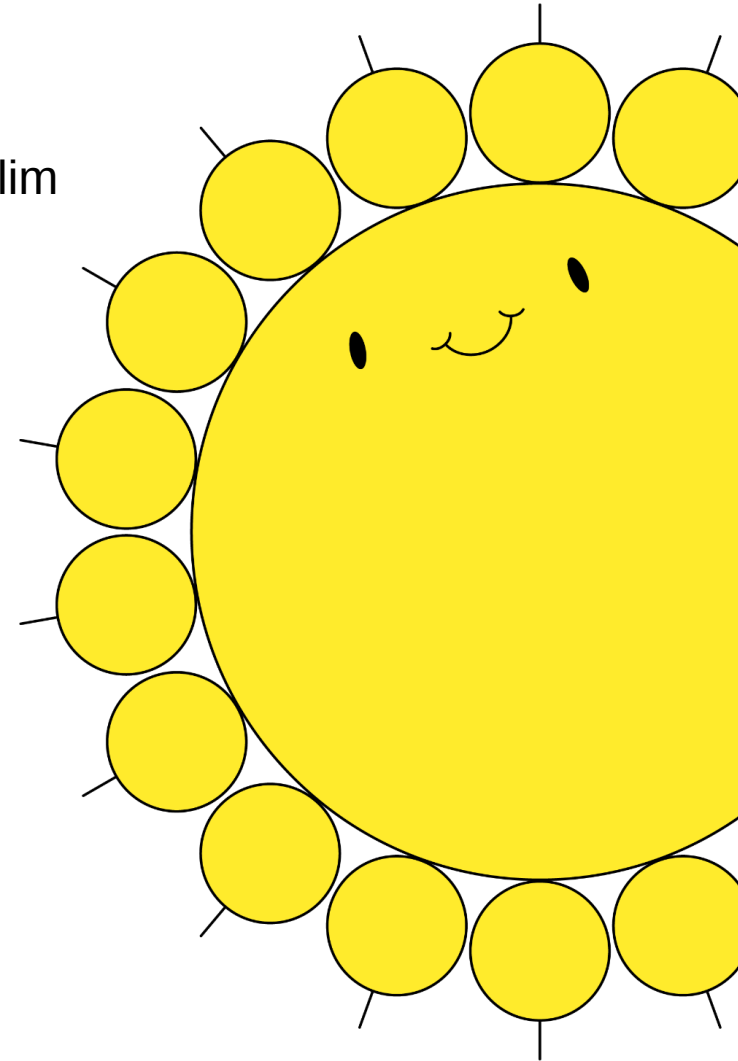

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, tilannekatsaus

- ⌚ Maakuntakaavaehdotus viranomaislausunnoilla 15.5.-30.6.2023, lausuntoja saatiin 27 kpl
- ⌚ Keskeinen palaute koski
 - ⌚ yhdystie, ohjeellinen Nellim -Muotkavaara (Paatsjoen tie),
 - ⌚ moottorikelkkailun yhteystarve välillä Saariselkä-Raja-Jooseppi-Nellim
 - ⌚ tuulivoimala-alueet
 - ⌚ matkailun vetovoima-alueet ja
 - ⌚ MU-3 -alueet sekä
 - ⌚ vaikutusten arviointi
- ⌚ Laadittu vastineita ja täydennetty maakuntakaava aineistoa
- ⌚ Käyty neuvottelut Ympäristöministeriön ja Lapin ELY:n kanssa koskien Kurittuaavan tuulivoimala-alueen Natura-arviointia
- ⌚ Viranomaisneuvottelu 13.9.2023

LAPIN LIITTO

Keskeiset asiat viranomaislausunnoista ja niiden alustavat vastineet

LAPIN LIITTO

Maakuntakaavan koko suunnittelualuetta koskevat suunnittelumääräykset

Ympäristöministeriö:

Tuulivoima-alueen merkintään liitettyä suunnittelumääräystä on syytä vielä muutoinkin tarkastella siitä näkökulmasta, tulisiko siihen liittää määräyksiä muitakin kuin maisema- ja kulttuuriympäristövaikutuksia koskien. Tällaisia vaikutuksia ovat mm. luonnon monimuotoisuuteen (ml. linnusto) sekä asutukseen kohdistuvat vaikutukset.

Vastine:

Maakuntakaavaehdotuksessa on koko kaava-aluetta koskeva suunnittelumääräys, jota täydennetään (punaisella poistuva ja sinisellä lisäys): ” *Tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan yksiköihin. Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoiman rakentamisen vaikutukset maisemaan, asutukseen, loma-asutukseen, linnustoon ja muuhun eläimistöön, ~~luontoon~~ luonnon monimuotoisuuteen ja kulttuuriperintöön sekä yhteisvaikutukset muiden maankäyttöhankkeiden kanssa ja lievennettävä haitallisia vaikutuksia. Tuulivoimaloiden suunnittelussa on turvattava puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä selvitettävä ja otettava huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset tutkajärjestelmiin, puolustusvoimien radioyhteyksiin ja muihin viestintäjärjestelmiin.*”

Tämä määräys koskee maakuntakaavassa osoitettuja tuulivoimaloiden alueita sekä mahdollisesti muita kaava-alueelle tulevia tuulivoimaloiden alueita.

Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue (mv)

Palautetta merkintään antoivat Inarin kunta, Kolttien kyläkokous, Luonnonvarakeskus Luke, Paliskuntain yhdistys, Saamelaiskäräjät, Saamelaismuseum Siida

Vastine:

Kehittämisperiaattemerkinnät ovat yleispiirteisesti osoitettuja yhteistoiminnallisia kokonaisuuksia ja tahtotilaa ilmentäviä merkintöjä. Ne eivät ole aluevarauksia eikä niitä tule tulkita aluevarausmerkintöjen tavoin. Kehittämisperiaattemerkinnät eivät muuta alueen päämaankäyttöluokkaa.

Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealueen suunnittelumääräyksen mukaan *matkailun toimintoja tulee kehittää ensisijaisesti olemassa olevaa rakennetta täydentäen.*

Maakuntakaava ei ole toteuttava kaavataso, vaan matkailun ja virkistystyksen laatu ja määrä ratkaistaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa yleis- ja asemakaavatasolla sekä lupamenettelyssä. Kaavajärjestelmän peruseriaatteenä on, että yleispiirteisempää maankäyttösuunnitelmaa täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnitelman yhteydessä.

Tarkistetaan Nanguniemen mv-vyöhykkeen rajausta.

Koltta-alueen raja

Kolttien kyläkokous pitää tärkeänä sitä, että koltta-alueen raja on merkitty maakuntakaavaan. Kaavaa laadittaessa on varmistettava, että koltta-alueen raja on merkitty kolttalain 2 §:n sanallisen kuvailun mukaisesti.

Kaavaan merkitty linja ei näytä kulkevan suoraan Mattojärven länsipuolitse Nanguvuonon länsipäähän, vaan Nanguvuono jää osittain koltta-alueen rajan ulkopuolelle.

Inarijärven pohjoispuolella maakuntakaavaan merkitty linja tulee korjata kulkemaan Nitsijärven Siirinsalmen Lammassaaresta suoraan Iijärven Rovaniemelle.

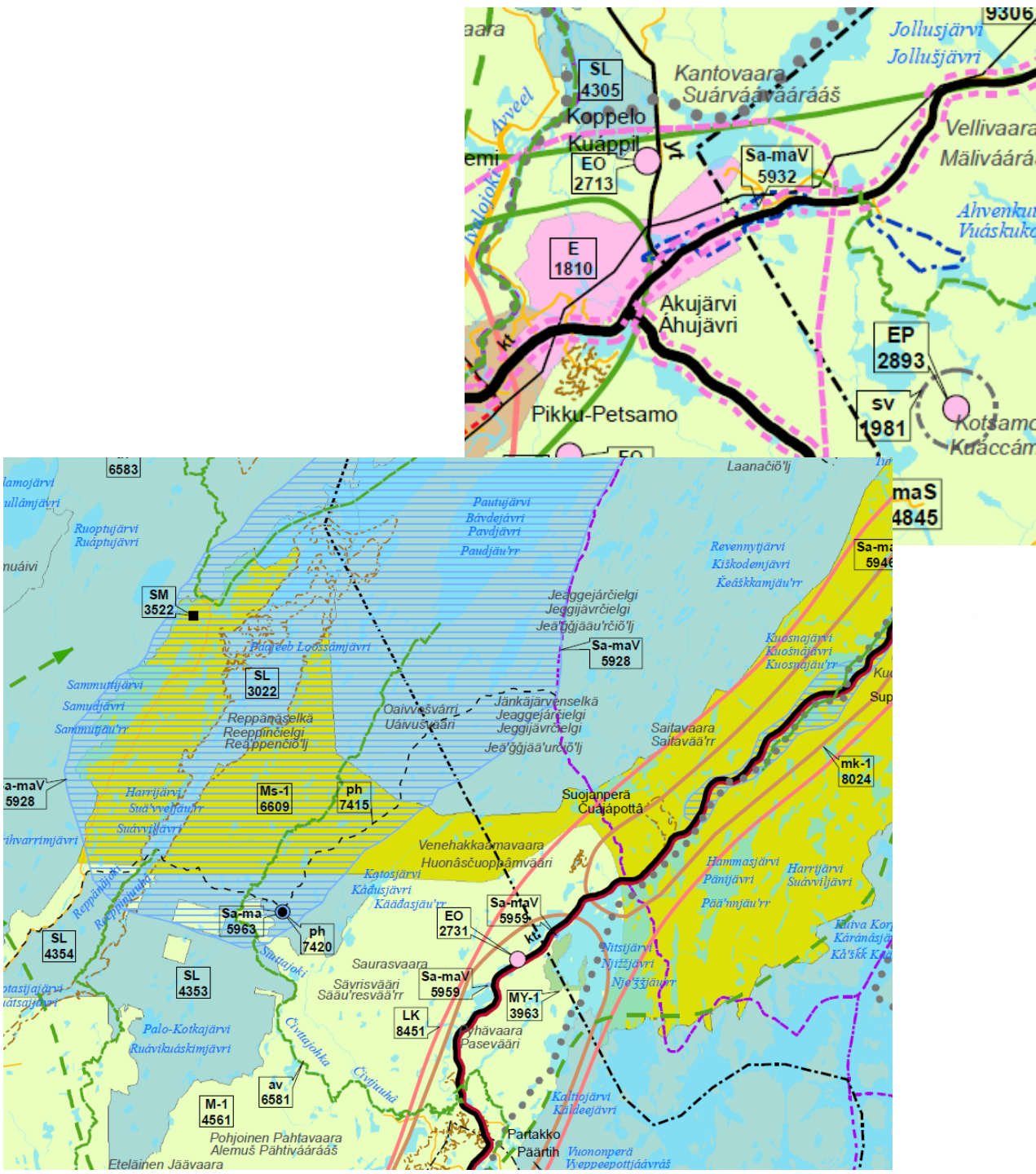
Vastine:

Maakuntakaavassa on tulkittu kolttalain mukaista kirjallista rajausta, ottaen huomioon maakuntakaavan mittakaava. Rajaa tulee tulkita lain eikä maakuntakaavan mukaan.

Tarkistetaan koltta-alueen rajauksen sijaintia.

LAPIN LIITTO

Metsätalous- ja poronhoitovaltainen alue (M-1)

Paliskuntain yhdistys:

Alueet, joilla maankäytön päämuotoina ovat poronhoito ja metsätalous olisi syytä merkitä M-1 -alueina muuallakin kuin erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella, sillä niitä on todellisuudessa koko poronhoitoalueella. Paliskuntain yhdistys esittää M-1 -alueen merkintää myös kaavaehdotuksessa osoitetuille M-alueiden valtion maille.

Vastine:

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 metsätalous- ja poronhoitovaltaiset alueet (M-1) on määritelty poronhoitolain 2 §:n mukaisesti. M-merkintä ei rajoita poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä. Poronhoito ja sen merkitys on tunnistettu koko maakuntakaava-alueella.

Poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä turvataan maakuntakaavassa koko maakuntakaava-aluetta koskevilla määräyksillä sekä merkintäkohtaisilla määräyksillä. Koko maakuntakaava-aluetta koskevan määräyksen mukaan ” *”Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden suunnittelun osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa ja saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjien kanssa sekä koltta-alueella myös Kolttien kyläkokouksen kanssa.”*

Poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä turvaavia määräyksiä on myös muissa merkinnöissä.

Maakuntakaavaehdotuksessa M-alueet säilytetään nykyisillä rajauksilla.

LAPIN LIITTO

Metsätalous-, matkailu- ja poronhoitovaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-3)

Paliskuntain yhdistys, Saamelaiskäräjät, Siida:

MU-3 alueet eli metsätalous- matkailu ja poronhoitovaltaiset alueet joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta, on osoitettu varsin laajoina Tankavaarassa, Saariselällä ja Inarissa. Niiden rajauksia tulee tarkistaa.

Vastine:

Maakuntakaavassa metsätalous-, matkailu- ja poronhoitovaltaiset alueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-3) on sijoitettu olemassa olevien matkailualueiden yhteyteen (Tankavaara, Saariselkä, Inarin kirkonkylä).

MU-3 merkintään liittyy suunnittelumääräys: ”Alueen virkistys-, maisema- ja luontoarvot huomioon ottava metsätalous on sallittua.

Alueelle voidaan suunnitella sijoitettavaksi luontoon ja maisemaan sopivalla tavalla retkeilyn ja ohjelmapalvelujen tukikohtia.

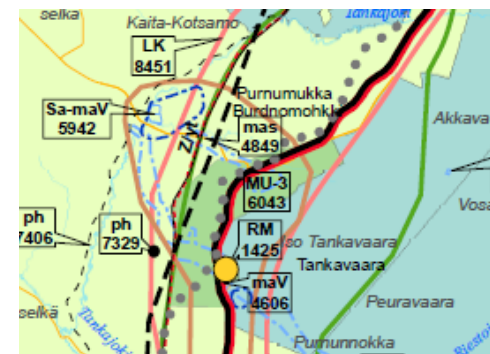
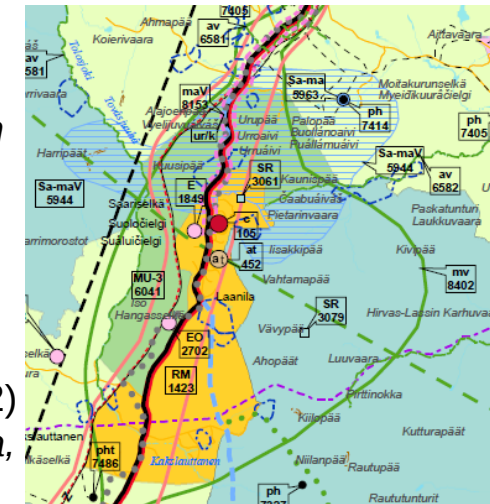
Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee turvata alueen poronhoidon edellytykset.

Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.”

Maakuntakaavan Saariselän MU-3 -rajaus perustuu Ivalon alueen osayleiskaavan matkailun ohjelmapalvelualue (RM-02) -merkintään. Yleiskaavan mukaan: ”Alueelle saa rakentaa aktiiviseen luontomatkailuun liittyviä rakennuksia ja rakennelmia, kuten kotia tai laavuja. Alueelle ei saa sijoittaa majoitustiloja. Alueelle tulee laatia käyttösuunnitelma ennen rakentamisen aloittamista...”

Inarin kirkonkylän osalta maakuuntakaavan MU-3 rajausta perustuu Inarinjärven osayleiskaavan VR/v (retkeily- ja ulkoilualue, joka on tarkoitettu valtion toteutettavaksi) ja VR-1 (retkeily-, ulkoilu- ja poronhoitovaltainen alue) merkintöihin.

Tankavaaran osalta on käynnissä osayleiskaavan laadinta. Tankavaaran alueella on ennestään majoitustoimintaa ja uusia majoitusrakennuksia on myös viimeisinä vuosina rakennettu. Alueen kokonaisvaltainen kehittäminen matkailutoimintoihin tulisi suunnitella yleiskaavoituksella, jotta voidaan varmistaa alueen kehittäminen ja yhteensovittaminen matkailun, poronhoidon ja metsätalouden sekä Urho Kekkosen kansallispuiston maankäytön suhteen.

Metsätalous- ja poronhoitovaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1)

Metsähallitus:

Luonnonsuojelualueet

Metsähallitus pitää tärkeänä ratkaisua, jonka mukaan maakuntakaavaehdotuksessa osoitetaan luonnonsuojelualueita koskevalla aluevarausmerkinnällä (SL) myös ne kahdeksan aluetta, joiden osalta Suomen hallitus on vuoden 2023 lisätalousarvion yhteydessä sopinut alueiden siirtämisestä Metsähallituksen liiketoimintojen käytöstä suojelualueiksi julkisten hallintotehtävien taseeseen.

Kaavaehdotuksessa osoitetaan kuitenkin yhä metsätalous- ja poronhoitovaltaisina alueina, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1-merkinnällä) yhteensä kahdeksan Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien taseessa olevaa aluetta, jotka tullaan perustamaan luonnonsuojelualueeksi Pohjois-Lapin luonnonsuojelualueita koskevassa asetusvalmistelussa. Näistä Oravakuusikko sijaitsee Sodankylässä, Luosmavaaran suojelumetsä ja Kenesjärven luonnonsuojelualue -nimiset alueet Utsjoella sekä Kessijärven tila, Aksujärven soidensuojelualue, Nitsijärven, Tuuruharjun ja Muddusjärven suojelumetsät Inarissa. **Metsähallituksen näkemyksen mukaan myös nämä alueet tulisi osoittaa luonnonsuojelualueita koskevalla aluevarausmerkinnällä, koska myös niiden osalta suojeluratkaisut on tehty siirrettäessä alueet julkisten hallintotehtävien taseeseen.**

Metsähallituksen näkemyksen mukaan maakuntakaavan tulisi antaa todenmukainen kuva kaava-alueen luonnonsuojelulain nojalla suojelluista ja suojeltavaksi tarkoitetuista alueista.

Vastine:

Muutetaan esitetyt MY-1 -merkinnät luonnonsuojelualueiksi (SL)

Muutettu seuraavat MY-1 kohteet SL

- Oravakuusikko MY-1 3958 → SL 4362
- Luosmavaaran suojelumetsä MY-1 3961 → SL 4363
- Kenesjärven luonnonsuojelualue MY-1 3965 → SL 4364
- Kessijärven tila MY-1 3964 → SL 4365
- Aksujärven soidensuojelualue MY-1 3966 → SL 4366
- Nitsijärven MY-1 3963 → SL 4367
- Tuuruharjun MY-1 3962 → SL 4368
- Muddusjärven suojelumetsät MY-1 3960 → SL 4369

Nyt kaavaan ei jäänyt yhtään MY-1 aluetta.

Poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alu/kohde/aita (ph)

Paliskuntain yhdistys:

Osa paliskunnista on kaavaprosessin aikana esittänyt kaavaan merkittäväksi alueita, joiden päämaankäyttömuoto olisi ”poronhoitovaltainen alue” tai ph-merkinnän osa-aluemerkintöjä alueina. Nämä sijoittuvat sinne, missä poronhoito on ainoa todellinen päämaankäyttäjä, kuten mm. valtion maille rajatut nk. dialogialueet, joilla metsätaloutta ei harjoiteta. Paliskuntain yhdistys näkee aluevarausehdotukset perusteltuina ja esittää niiden merkitsemistä kaavaan.

Vastine:

Poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä turvataan maakuntakaavassa koko maakuntakaava-aluetta koskevilla suunnittelumääräyksillä, M-1-, Ms-1- ja MU-3 -merkinnöillä sekä poronhoidon kannalta erityisen tärkeillä alue/kohde/aita -merkinnöillä. Lisäksi maakuntakaavassa osoitetaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettu alue ja paliskuntarajat.

LAPIN LIITTO

Matkailupalveluiden alueet (RM)

Luonnonvarakeskus:

Inarijärven rannoille suunniteltuja hotellikohteita ei ole selkeästi merkitty matkailurakentamisen alueiksi.

Metsähallitus:

Kaavaehdotuksessa on osoitettu matkailupalveluiden alueita (RM) olemassa oleville matkailualueille. Näiden lisäksi vireillä on yleis- ja ranta-asemakaavoja, joihin on suunniteltu merkittäviä matkailualueita. Nämä kaavoituksellisesti pitkällä olevat alueet on hyvä tuoda maakuntakaavassa esille RM-merkintänä. Tällaisia alueita ovat mm. Inarin kunnan alueella sijaitsevat, Ivalon alueen yleiskaavan, osa-alueet 1, 2 ja 3 kaavaehdotuksessa olevat Konkelsoniemeen ja Nanguniemeen sijoittuvat RM-alueet. Nanguniemen alueella on Inarin kunnan hyväksymä ranta-asemakaava, joka ei ole tullut voimaan kaavavalituksen vuoksi.

Saamelaiskäräjät:

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan toistaiseksi rakentamattomat, kyläkeskusten ulkopuoliset Inarijärven ranta-alueet tulisi säästää matkailurakentamiselta. Saamelaiskäräjät on linjannut, että vaalikauden aikana pyritään muun muassa suojaamaan saamelaisten kotiseutualueen vesistöjä maankäytön päästöiltä sekä edistämään matkailurakentamisen rajoittamista kuntakeskittymien ulkopuolella kiinnittäen erityisesti huomiota Inarijärven rantoihin.

Vastine:

Maakuntakaavassa osoitetut matkailupalveluiden alueet ja matkailukohteet perustuvat olemassa olevaan matkailutoimintaan. Uusien matkailualueiden/-kohteiden osalta tulisi olla riittävät selvitykset/suunnitelmat, jotta niitä voitaisiin osoittaa maakuntakaavaan. Suunnitelluissa kohteissa on yleis- tai asemakaava vireillä.

LAPIN LIITTO

Lapin tuulivoimaselvitys 2022, Kurittuaapa (1/4)

Natura-arvioinnin tarveharkinta:

Lähtökohtaisesti arviointiin sisältyy SPA-kohteet, jotka sijoittuvat enintään 10 kilometrin etäisyydelle sekä SCI/SAC-kohteet, jotka sijaitsevat alle kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Arvioinnissa käsitellään ainoastaan hankkeen vaikutuksia niihin luontotyyppeihin ja lajeihin, jotka on mainittu Natura-alueen suojeluperusteina.

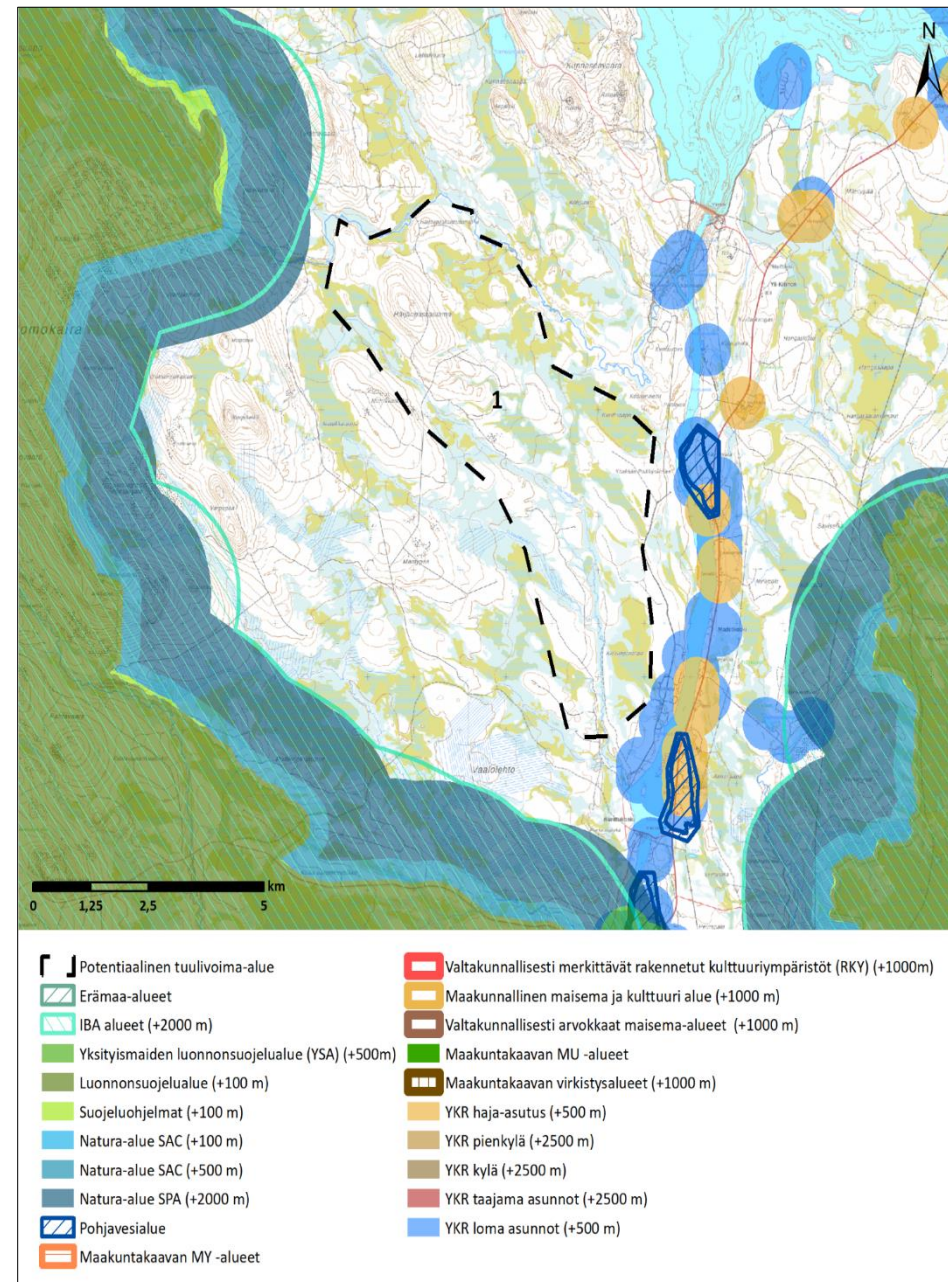
SPA-kohteet alle 10 km etäisyydellä:

- FI1301712, Pomokaira
- FI1301716, Koitelainen

Tuulivoima-alueella arvioidaan olevan vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteissa mainittuihin lintulajeihin. Tarveharkinnan johtopäätöksenä todetaan, että luonnonsuojelulain 65§:n mukainen Natura-arviointi tarvitsee tehdä.

LAPIN LIITTO

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, Kurittuaapa (2/4)

Lapin ELY:

Kurittuaavan tuulivoima-alue välittömästi Porttipahdan alueen eteläpuolella sijaitsee lähimmillään noin 2 kilometrin etäisyydellä Pomokairan Natura 2000 -alueesta. Lapin tuulivoimaselvityksessä on todettu tarve Natura-arvioinnille jatkosuunnittelussa. **ELY-keskus katsoo, että luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaisesti Natura-arviointi ja lausuntomenettely on tehtävä ennen suunnitelman eli maakuntakaavan hyväksymistä.**

Ympäristöministeriö:

Aiempaan lausunnoilla olleeseen kaavaehdotukseen verrattuna ehdotukseen on lisätty kaksi tuulivoima-aluetta merkinnällä tv / tuulivoimaloiden alue. Ympäristöministeriö huomauttaa, että kyseiset alueet eivät ole olleet kaavan valmisteluvaiheen aineistossa, eikä niistä ole siten voinut ennen ehdotusvaihetta esittää mielipidettä. Kumpikaan maakuntakaavan tuulivoima-alueista ei sijoitu saamelaiden kotiseutualueelle. Kurittuaavan tv-alue sijaitsee kuitenkin kotiseutualueen rajan läheisyydessä, ja alueen toteuttamisesta voi aiheutua vaikutuksia kyseisellä alueella. Tuulivoima-alueiden vaikutuksia ei ole mainittu kaavaselostuksen saamelaiskulttuuria koskevassa osuudessa. **Ympäristöministeriö katsoo, että Lapin liiton on vielä varmistettava, että saamelaiskulttuuriin kohdistuvat vaikutukset on ennen kaavan hyväksymistä tältäkin osin asianmukaisesti arvioitu, tarvittavat neuvottelumenettelyt toteutuneet, ja että maakuntakaava täyttää tältäkin osin valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisen osalta.**

Maakuntakaavaratkaisun perustana olevassa tuulivoimaselvityksessä Kurittuaavan tv-alueen osalta on todettu tarve luonnonsuojelulain mukaiselle Natura-arvioinnille. Vaikka kyseessä onkin alueen erityisominaisuutta kuvaava osa-aluemerkintä eikä aluevaraus, ympäristöministeriö katsoo, että ottaen huomioon maakuntakaavan merkityksen vähintään seudullisesti merkittävän tuulivoiman sijoittumista ohjaavana suunnitelmana, tulisi Natura-arvioinnin olla valmiina ja sitä koskevan ELY-keskuksen lausunnon käytettävissä **ennen maakuntakaavan hyväksymistä.** Arvioinnin perusteella tuulivoima-alueen kokoa ja rajausta voi olla tarpeen muuttaa. Jos tuulivoima-alueen sisällyttäminen kaavaan on arvioinnin perusteella mahdollista, tulisi siihen myös liittää Natura-alueen suojeluarvojen merkittävän heikentämisen kieltävä suunnittelumääräys.

Paliskuntain yhdistys:

Sattasniemen pohjoisosassa laaja tv-alue 2356 sijoittuu alle kilometrin päähän paliskunnan osakkaiden luontaiselinkeinotiloista Almapalossa ja osakkailla on omia paimennuspaikkoja ja poroaitoja tv-alueella ja sen vieressä. Alue on ainoa paikka, missä Sattasniemessä on mahdollista rakentaa luontaiselinkeinotila, ja alueella on siten merkittävä kehittämispotentiaali tulevaisuuden poronhoitajaperheiden näkökulmasta.

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, Kurittuaapa (3/4)

Vastine (1/2):

Lapin tuulivoimaselvityksessä 2022 (kohdekortti) on päädytty Natura tarveharkinnan osalta johtopäätökseen, että *luonnonsuojelulain 65§:n mukainen Natura-arviointi tarvitsee tehdä.*

Tarveharkinnassa lähtökohtaisesti arviointiin sisältyi SPA-kohteet, jotka sijoittuvat enintään 10 kilometrin etäisyydelle sekä SCI/SAC-kohteet, jotka sijaitsivat alle kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Arvioinnissa käsiteltiin ainoastaan hankkeen vaikutuksia niihin luontotyyppeihin ja lajeihin, jotka on mainittu Natura-alueen suojeluperusteina.

Lapin ELY-keskus ja Ympäristöministeriö esittivät lausunnoissaan LSL 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin ja –lausunnon tekemistä ennen maakuntakaavaehdotuksen hyväksymistä. Lausuntojen näkemykset perustuvat Lapin tuulivoimaselvityksen 2022 kohdekortteihin. **Vaikutusten selvittämiseksi tarvitaan tietoa tuulivoimaloiden sijoittelusta (layout) tuulivoima-alueella sekä suunnitelmat tieverkoston kehittämisestä ja voimajohdon liittymisjärjestelyistä. Nämä tiedot eivät ole käytettävissä maakunnan tason selvityksessä. Hankkeen koko, sijainti ja suhde muuhun maankäyttöön ratkaistaan usein jatkosuunnittelussa (osayleiskaavoituksen ja YVA-prosessin yhteydessä).** Suomessa käytössä olevan hierarkkisen ja tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaan maakuntakaavassa voidaan esittää yleispiirteisesti rajattuja tv-alueita, joiden vaikutukset Natura-verkostoon voidaan tosiasiallisesti arvioida vasta hankesuunnittelussa. **2022 selvityksen yleisarvioinnissa todetaan ” (s. 58): Suojelualueisiin ja niissä esiintyviin lajeihin kohdistuvat merkittävät vaikutukset eivät ole todennäköisiä, koska suojelualueet on otettu huomioon ei-alue analyysissa”.** Jatkamme tuulivoimaselvityksessä 2023-2024 2022 selvityksen tarkentamista myös NATURA- tarveharkinnan osalta. **Lapin liiton käsityksen mukaan Lapin tuulivoimaselvityksen 2022 kohdekorteissa esitetyt Natura-tarvearvioinnin tulokset toimivat suosituksena jatkosuunnitteluun, eli tarkemman tason maankäyttösuunnitteluun.**

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, Kurittuaapa (4/4)

Vastine (2/2):

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin ja lausuntokierroksen tekeminen käynnissä olevan Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksen 2040 aikataulun puitteissa ei ole mahdollinen. Tavoitteena saada maakuntakaavaehdotus Lapin liiton valtuustoon hyväksyttäväksi toukokuussa 2024.

Seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävät alueidenkäyttökysymykset tulee pääsääntöisesti tutkia ja ratkaista maakuntakaavassa. **Lapin maakunnassa ei ole kokonaisvaltaisesti ratkaistu tuulivoiman sijoittumista, ei myöskään Pohjois-Lapin maakuntakaava-alueella. Alueelle voi siis sijoittaa suuriakin tuulivoimapuistoja edellyttäen kuitenkin, että tuulivoimahankkeen seudulliset vaikutukset selvitetään kuntakaavoituksen (yleiskaavan) ja YVA-menettelyn yhteydessä.** Edellytyksenä on lisäksi, ettei tuulivoimahanke ole ristiriidassa maakuntakaavassa osoitetun maankäytön kanssa, ja sen kaikki oleelliset vaikutukset on kyettävä selvittämään kuntakaavoituksen yhteydessä.

Maakuntakaavaehdotuksesta poistetaan Kurittuaavan tuulivoimaloiden alue.

LAPIN LIITTO

Lapin tuulivoimaselvitys 2022, Rovalaenvuoma (1/3)

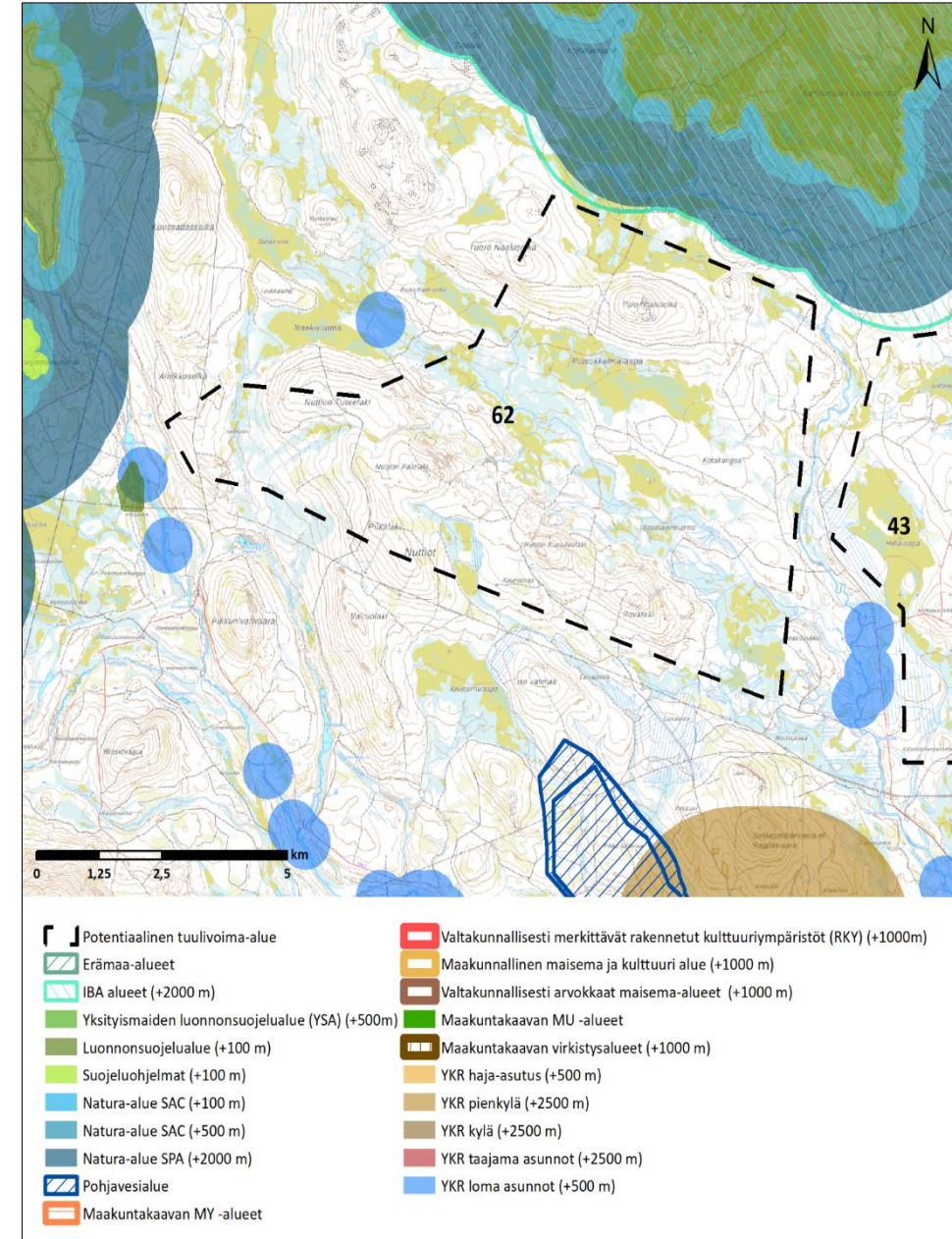
Porotalous

Huomattavaa haittaa arvioitaessa osa paliskunnan menettämistä laidunalueista alueella 62 ovat pinta-alallisesti kohtuullisia, mutta samantyyppisiä laitumia on lähistöllä laajasti. Vasomisalueita häiriintyy osittain. Alueen toteuttaminen vaikuttaisi merkittävästi alueen kautta tapahtuvaan laidunkiertoon sekä erotustoimintaan. Sijainnin läheisyys erotusaitoihin voi aiheuttaa rakenteiden muuttamista ja Naakivuoman osalta jopa paikan vaihtamista. Alueen sijainti ja laajuus häiritsisivät erotustoimintaa paliskunnan pääerotusaidalla. Suurimmat vaikutukset voivat kohdistua porojen kokoamisen ja kuljettamisen, sillä ennestään vähän rakennetulle alueelle muodostuva infrastruktuuri aiheuttaa todennäköisesti porojen liikkumisen muutoksia. Toiminnan muuttaminen vaatisi sekä poronhoitotyön mukauttamista sekä poron käyttäytymisen pitkäaikaista seuranta ja edelleen toimintatapojen sopeuttamista havaittuun muutokseen. Laidunkierto häiriintyisi, mutta sen ei voida todeta kokonaan estyvän alueen rakentamisen myötä.

Läheinen sijainti jo toiminnassa olevaan Kuolavaara-Keulakkopään voi aiheuttaa yhteisvaikutusta laidunkiertoon. Alueen toteuttaminen nykyisellä sijainnillaan aiheuttaa huomattavaa haittaa poronhoidolle, mikä voi estää alueen hyödyntämisen tuulivoimakäyttöön

LAPIN LIITTO

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, Rovalaenvuoma (2/3)

Sodankylän kunta:

Tuulivoimaselvityksen mukaan alueelle voidaan toteuttaa 62 kpl tuulivoimaloita. Selvityksessä on edelleen todettu, että ”alueen toteuttaminen nykyisellä sijainnillaan aiheuttaa huomattavaa haittaa poronhoidolle”. Sodankylän kunta toteaaakin, että alueen osoittamisessa tulee huomioida mahdolliset vaikutukset poronhoidolle supistamalla alueen suunnittelukokoa noin 30 kpl tuulivoimalan alueeksi, jolloin alueen kokonaispinta-ala pienenee merkittävästi ja haitallisia vaikutuksia saadaan tätä kautta alennettua.

Paliskuntain yhdistys:

Paliskuntain yhdistys katsoo, että Nuttioiden (Rovalaen) tuulivoima-alueen merkinnän poistaminen kaavakartalta oli välttämätöntä Sattasniemen paliskunnalle aiheutuvien huomattavien haitallisten vaikutusten vuoksi ja kiittää sen poistamisesta. Alue oli porojen laidunkierron, porolaitumien ja poronhoidon toimintojen järjestämisen kannalta kriittisellä alueella. Alueen toteuttaminen aiheuttaisi poronhoidolle huomattavaa haittaa, mikä on poronhoitolailla kiellettyä, eikä sitä voi poistaa esim. aluetta pienentämällä.

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, Rovalaenvuoma (3/3)

Vastine:

Lapin tuulivoimaselvityksen 2022 mukaan:” Alueen toteuttaminen nykyisellä sijainnillaan aiheuttaa huomattavaa haittaa poronhoidolle, mikä voi estää alueen hyödyntämisen tuulivoimakäyttöön. Suurimmat vaikutukset voivat kohdistua porojen kokoamisen ja kuljettamisen, sillä ennestään vähän rakennetulle alueelle muodostuva infrastruktuuri aiheuttaa todennäköisesti porojen liikkumisen muutoksia. Toiminnan muuttaminen vaatisi sekä poronhoitotyön mukauttamista sekä poron käyttäytymisen pitkäaikaista seurantaa ja edelleen toimintatapojen sopeuttamista havaittuun muutokseen.

Läheinen sijainti jo toiminnassa olevaan Kuolavaara-Keulakkopään voi aiheuttaa yhteisvaikutusta laidunkiertoon. Alueen toteuttaminen nykyisellä sijainnillaan aiheuttaa huomattavaa haittaa poronhoidolle, mikä voi estää alueen hyödyntämisen tuulivoimakäyttöön.”

Lapin tuulivoimaselvityksessä 2022 Rovalaenvuoman osalta (kohdekortti) on päädytty Natura tarveharkinnan osalta johtopäätökseen, että luonnonsuojelulain 65§:n mukainen Natura-arviointi tarvitsee tehdä.

Tarveharkinnassa lähtökohtaisesti arviointiin sisältyi SPA-kohteet, jotka sijoittuvat enintään 10 kilometrin etäisyydelle sekä SCI/SAC-kohteet, jotka sijaitsivat alle kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueesta. Arvioinnissa käsiteltiin ainoastaan hankkeen vaikutuksia niihin luontotyyppeihin ja lajeihin, jotka on mainittu Natura-alueen suojeluperusteina.

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen Natura-arvioinnin ja lausuntokierroksen tekeminen käynnissä olevan Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksen 2040 aikataulun puitteissa ei ole mahdollinen. Tavoitteena saada maakuntakaavaehdotus Lapin liiton valtuustoon hyväksyttäväksi toukokuussa 2024.

Seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävät alueidenkäyttökysymykset tulee pääsääntöisesti tutkia ja ratkaista maakuntakaavassa. Lapin maakunnassa ei ole kokonaisvaltaisesti ratkaistu tuulivoiman sijoittumista, ei myöskään Pohjois-Lapin maakuntakaava-alueella. Alueelle voi siis sijoittaa suuriakin tuulivoimapuistoja edellyttäen kuitenkin, että tuulivoimahankkeen seudulliset vaikutukset selvitetään kuntakaavoituksen (yleiskaavan) ja YVA-menettelyn yhteydessä. Edellytyksenä on lisäksi, ettei tuulivoimahanke ole ristiriidassa maakuntakaavassa osoitetun maankäytön kanssa, ja sen kaikki oleelliset vaikutukset on kyettävä selvittämään kuntakaavoituksen yhteydessä.

Maakuntakaavaehdotukseen ei lisätä Rovalaenvuoman tuulivoima-aluetta.

Lapin tuulivoimaselvitys 2022, Kotalehto (1/3)

Maisema- ja kulttuuriperintö

Alueen pohjoisosassa, noin 3 kilometriä koilliseen sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

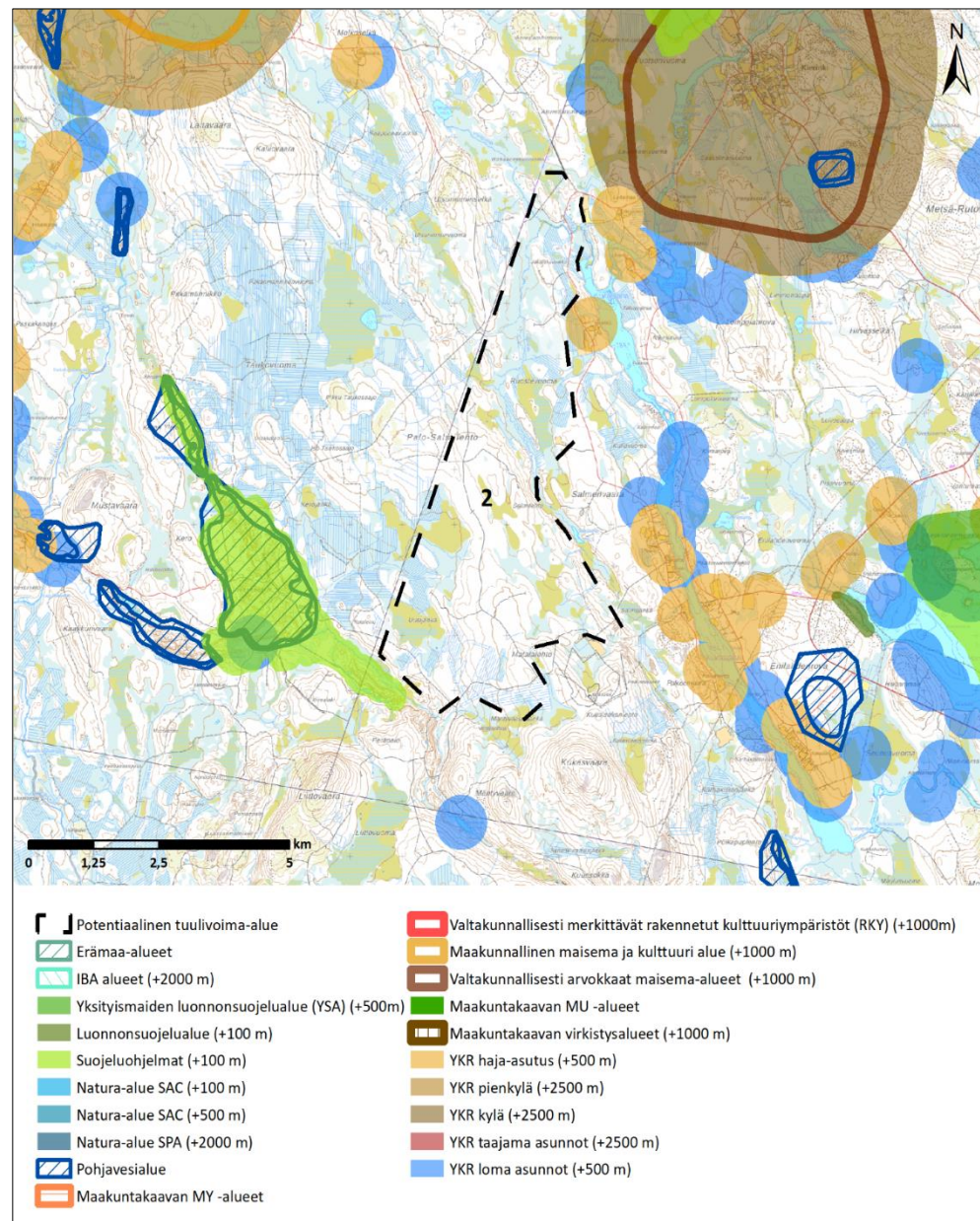
Lähialueella (0–7 km etäisyydellä) sijaitsevat arvoalueet:

- Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kieringin kulttuurimaisema n. 1 km kohteesta koilliseen
- Maakunnallinen maisema- ja kulttuurialue n. 6,5 km kohteesta luoteeseen

Tuulivoimapuiston aiheuttama maiseman luonteen muutos tapahtuu useilla alueilla lähialue-vyöhykkeellä (< 7 km). Voimala on riittävän suurissa tuulivoimapuistoa kohti suuntautuneissa avotiloissa huomiota herättävä elementti maisemassa. Lentoestevalot erottuvat pimeällä.

Porotalous

Kohtuutonta haittaa arvioitaessa ovat laidunalue menetykset paliskunnalle vähäisiä, mutta tokkakunnalle suuria. Muita laidunmaita löytyy Kukasjärven toiselta puolelta, mutta sinne pääsemistä häiritsee alueen sijainti maantieteellisesti mahdollisella kohdalla. Myös suurin osa alueella tehtävästä porotyöstä hankaloituu, sillä ennestään vähän rakennetulle alueelle muodostuva infrastruktuuri aiheuttaa todennäköisesti porojen liikkumisen muutoksia. Alueen toteuttaminen nykyisellä laajuudellaan aiheuttaa suurta haittaa poronhoidolle paikallisesti. Haitat vaikuttavan painottuvan etenkin alueen pohjois- ja länsipuolelle, joten alueen pienentämisellä ja voimaloiden sijoittelulla voidaan ennalta arvioiden lieventää haittoja.

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, Kotalehto (2/3)

Lapin ELY:

Kaavaselostuksesta ei ilmene miten Kotalehdon tuulivoimaloiden alueen maisemavaikutukset Kieringin VAMA-alueelle on selvitetty. Maisemavaikutusten arviointi edellyttää havainnollistavaa materiaalia sekä asiantuntijan analyysiä muutoksen vaikutuksista ja vaikutuksen merkittävydestä.

Ympäristöministeriö:

Kotalehdon tv-alue puolestaan sijoittuu pohjoisosastaan vain noin kilometrin etäisyydelle Kieringin valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta. Käytettävissä oleva selvitysaineisto ei sisällä havainnollistavaa aineistoa Kotalehdon tuulivoima-alueen maisemallisista vaikutuksista Kieringin alueeseen. Tästä syystä ei ole mahdollista arvioida valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyttä eikä myöskään kulttuuriympäristön arvojen turvaamista koskevien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja MRL 28 § mukaisten maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimista koskevien maakuntakaavan sisältövaatimusten täyttymistä. Ympäristöministeriö katsoo, että Kotalehdon tv-alueen sisällyttämistä hyväksyttävään maakuntakaavaan on vielä tarkasteltava ehdotusvaiheessa saatavien asiantuntijaviranomaisten lausuntojen perusteella, ja varmistuttava siitä, että kaava täyttää em. lain vaatimukset.

Paliskuntain yhdistys:

Syväjärven paliskunnan alueella osoitetaan tv 2355 alue paliskunnan lounaisosaan. Alue on paliskunnan tämän osan porojen tärkein kesä- ja talvilaidun alue ja sen vieressä sijaitsevassa Kuussokan aidassa pidetään vuosittain vasanmerkitykset ja poroerotukset. Alueen rakentaminen tuulivoimateollisuudelle lopettaisi alueen poronhoidon, sillä porot eivät voisi laiduntaa alueella laitumien ja laidunrauhan menettämisen vuoksi. Erotusaita jäisi pois käytöstä. Haitta tälle paliskunnan osan poronhoidolle ja poronhoitajaperheille olisi kohtuuton.

LAPIN LIITTO

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, Kotalehto (3/3)

Vastine:

Maakuntakaavaehdotuksen Kotalehdon tuulivoimala-alue on osoitettu Lapin tuulivoimaselvityksen 2022 tuloksena. Lähtökohtaisesti kaikki maakuntakaavan tv-merkinnät ovat potentiaalisia alueita, koska lopullinen toteuttaminen ratkaistaan YVA- ja yleiskaavaprosessien perusteella.

Maisema-alueet on otettu selvityksessä huomioon puskurialueanalyysin yhteydessä:

- Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY); 1000 metriä

Tuulivoimaloiden aluetta koskee seuraava suunnittelumääräys: *"Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin sekä valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin."*

Maakuntakaavaehdotuksessa ei ole määritetty Kotalehdon tuulivoimaloiden alueelle tuulivoimaloiden tarkkaa lukumäärää, kokoa tai sijoittelua. Tuulivoimala-alueen koko mahdollistaa useita vaihtoehtoja kokoluokaltaan maakunnallisesti merkittävän tuulivoimala-alueen toteuttamisen. Maakuntakaavassa on annettu jatkosuunnittelua ohjaavia suunnittelumääräyksiä.

Tuulivoimaselvityksen perusteella haittaa poronhoidolle voidaan pienentää alueen pienentämisellä ja voimaloiden sijoittelulla.

Tuulivoimaloiden aluetta koskeva suunnittelumääräys: *"Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee turvata alueen poronhoidon edellytykset."*

Laaditaan tarkempi maisemaselvitys ja arvioidaan maisemavaikutukset valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.

LAPIN LIITTO

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, Joukahaisvaara-Tuore-Kulvakkoselkä

3. Logistiikkarykmentti:

Pohjois- Lapin maakuntakaava 2040 Pääesikunnan lausuntoa täydennetään siten, että lisätään tuulivoimaloiden etäisyysvaatimus puolustusvoimien alueisiin.

Puolustusvoimien täydentäminen pääesikunnan lausuntoon

Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 4 a §)

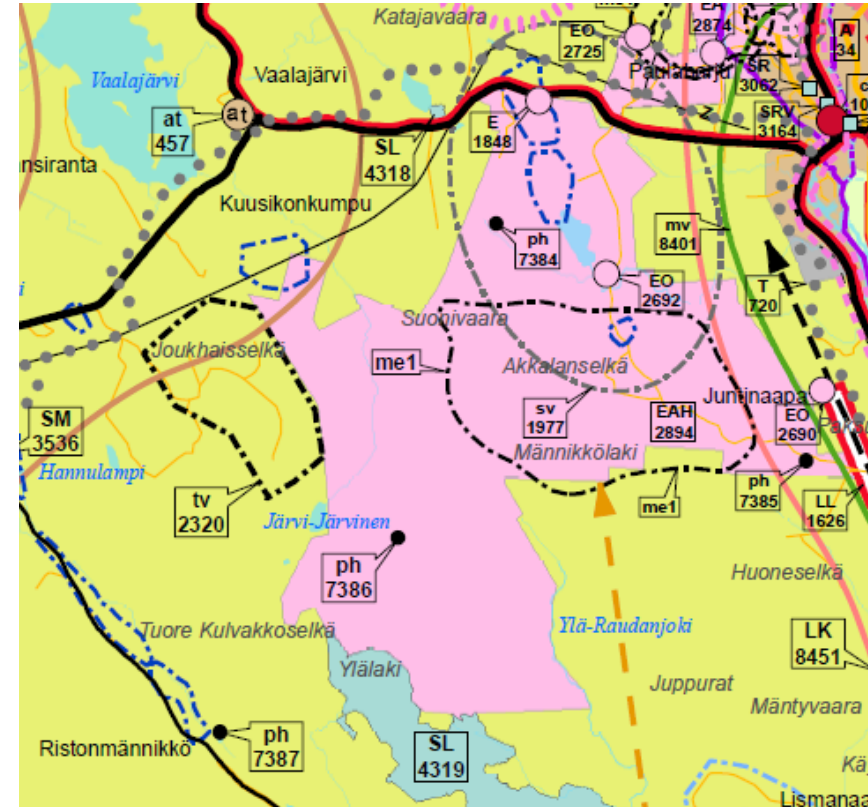
Tuulivoimaloita ei saa sijoittaa 4 kilometriä (raja) lähemmäksi Puolustusvoimien alueita eikä alle 12 kilometrin (raja) päähän varalaskautumispaikoista. (Puolustusvoimien normi HS260).

Etäisyydet varmistavat Puolustusvoimien mahdollisen omien toimintojen laajentamisen ja suojaavat yleistä turvallisuutta puolustusvoimien alueiden ympäristössä.

Vastine:

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 tuulivoimaloiden alue tv 2320 Joukhaisselkä ja Tuore-Kulvakkoselän laajennusalue sijoittuu lähemmäs kuin 4 kilometriä Kyläjärven ampuma- ja harjoitus aluetta (EAH 2894).

Poistetaan maakuntakaavaehdotuksessa Tuore-Kulvakkoselän tuulivoimaloiden laajennusalue ja muutetaan nimeksi tv 2320 nimeksi Joukhaisselkä.

Mellanaavan kylmätestausalue E 1810

Kolttien kyläkokous esittää alueen pienentämistä Veskoniemmentien itäpuolelta

Vastine:

Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jonka tehtävänä on ohjata yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Alueen rakentamisen määrä ja laatu ratkaistaan kuntakaavoituksessa.

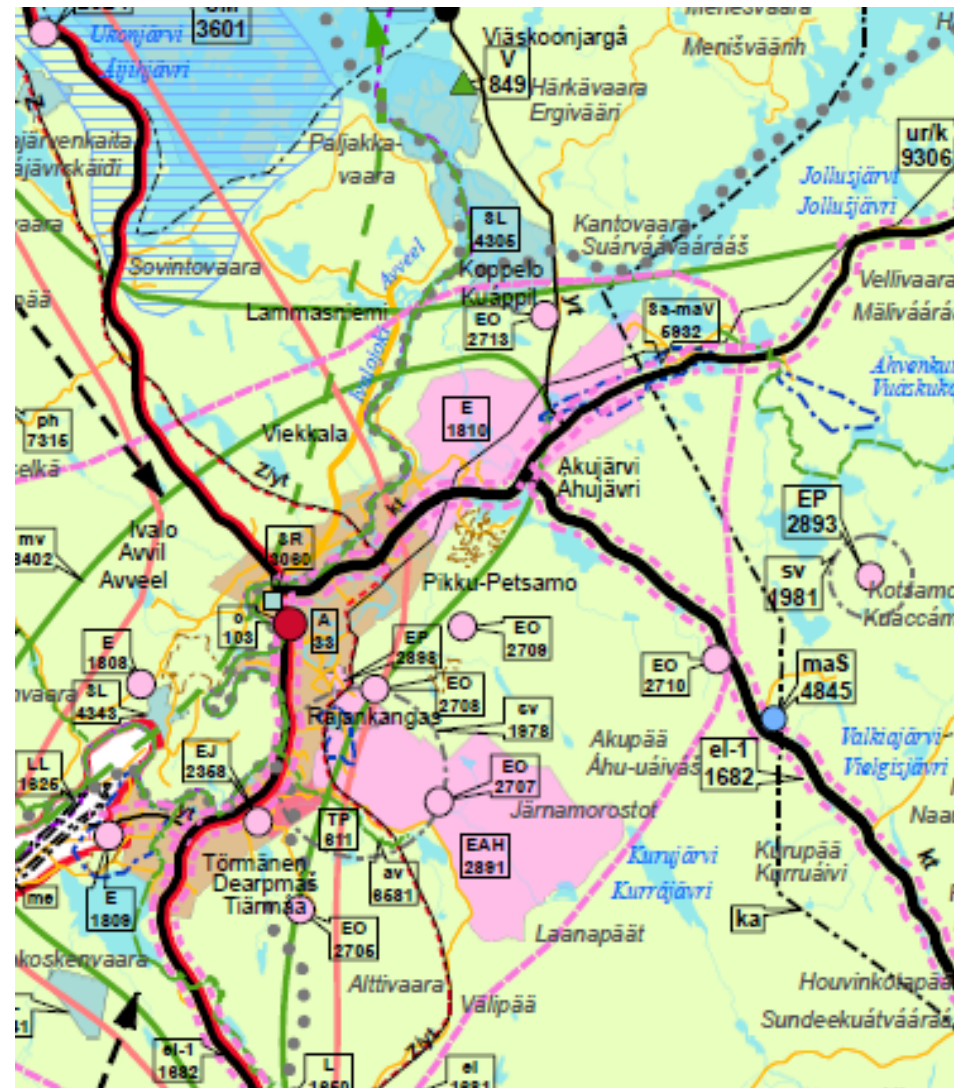
Inarissa on pitkää panostettu kylmäteknologiaan ja rengastestaukseen. Merkinnällä on haluttu osoittaa tähän toimintaan liittyviä laajentumisalueita.

Maakuntakaavan tehtävän ja luonteen mukaisesti Mellanaavan ajotestirata (E 1810) -merkintä määrittää alueen käyttötarkoituksen yleispiirteisesti pääasiallisen käytön perusteella. Alue voi sisältää pääkäyttötarkoituksen lisäksi muitakin maankäyttöä.

Merkintään liittyy kohdekohtainen suunnittelumääräys: *"Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvot ja olemassa oleva asutus sekä pyrittävä lieventämään haitallisia vaikutuksia."*

Maakuntakaavan hyväksyminen ei tuo muutoksia alueidenkäyttöön ilman toteutustoimenpiteitä. Alueen rakentamisen määrä ja laatu ratkaistaan kuntakaavoituksessa.

Säilytetään Mellanaavan kylmätestausalueen E 1810 rajaus kaavaehdotuksen mukaisena.

Kaivosalue (EK)

Paliskuntain yhdistys:

Poronhoitolain 53 §:n neuvottelussa esitettiin poronhoidon turvaamista koskevan määräyksen lisäämistä kaivostoiminnan EK-merkintöihin. Paliskuntain yhdistys pitää tätä perusteltuna ja esittää, että määräys lisätään.

Vastine:

Lisätään EK-merkintään suunnittelumääräys:

“Kaivosalueen suunnittelussa, toteuttamisessa ja toteuttamisen ajoituksessa on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset.”

Alueet kuuluu poronhoitolain 2 §:n mukaiseen erityisesti poronhoitoon tarkoitettuun alueeseen. **Toimintoja tulee suunnitella siten, että poronhoito häiriintyisi mahdollisimman vähän rakentamistöiden aikaan ja kulloinkin toiminnassa olevien kaivostoimintojen alueen ulkopuolella.** Poronhoidon toimintaedellytysten turvaamiseksi on syytä yhdessä paliskuntien kanssa suunnitella haittojen minimointiin pyrkiviä teknisiä ratkaisuja (kuten aitaamisia) sekä mahdollisimman esteetöntä kulkemista (linjausten sijoittelu, mahdolliset maanalaiset putkilinjat, hihnakuljettimien nostot ilmaan jne.).

LAPIN LIITTO

EK

KAIVOSALUE

Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla jo on kaivostoimintaa tai joilla kaivostoiminta on todennäköistä. Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikenneväylät ja -alueet.

Alueen kaivostoimintojen suunnittelussa (kaivoksen koko elinkaari huomioon otettuna) on erityisesti vesistövaikutusten hallintaan liittyen otettava huomioon sään ääri-ilmiöt varautumalla muun muassa runsaisiin sateisiin ja tulvatilanteisiin.

Kaivosalueen suunnittelussa, toteuttamisessa ja toteuttamisen ajoituksessa on turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset.

KOHDEKOHTAISET SUUNNITTELUMÄÄRÄYKSET:

EK 1904: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarvittaessa tehtävä Koitelaisen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointi LSL 65 35 §:n mukaisesti ja tarvittaessa saatava valtioneuvostolta LSL 66 39 §:n mukainen poikkeaminen.

Potentiaallinen kaivostoiminta alue (ek-1), Pahtavaara

Paliskuntain yhdistys:

Kaivostoiminnan alueita osoitetaan kaavassa. Pahtavaaran suljettu kaivosalue, joka muodostuu EK-alueista ja ek-1 osa-alueista, on edelleen osoitettu kartalla erittäin laajana, laajempaa kuin mitä sen kaivospiiri on, eikä kaivos ole edes toiminnassa vaan sen sulkemistoimia suunnitellaan.

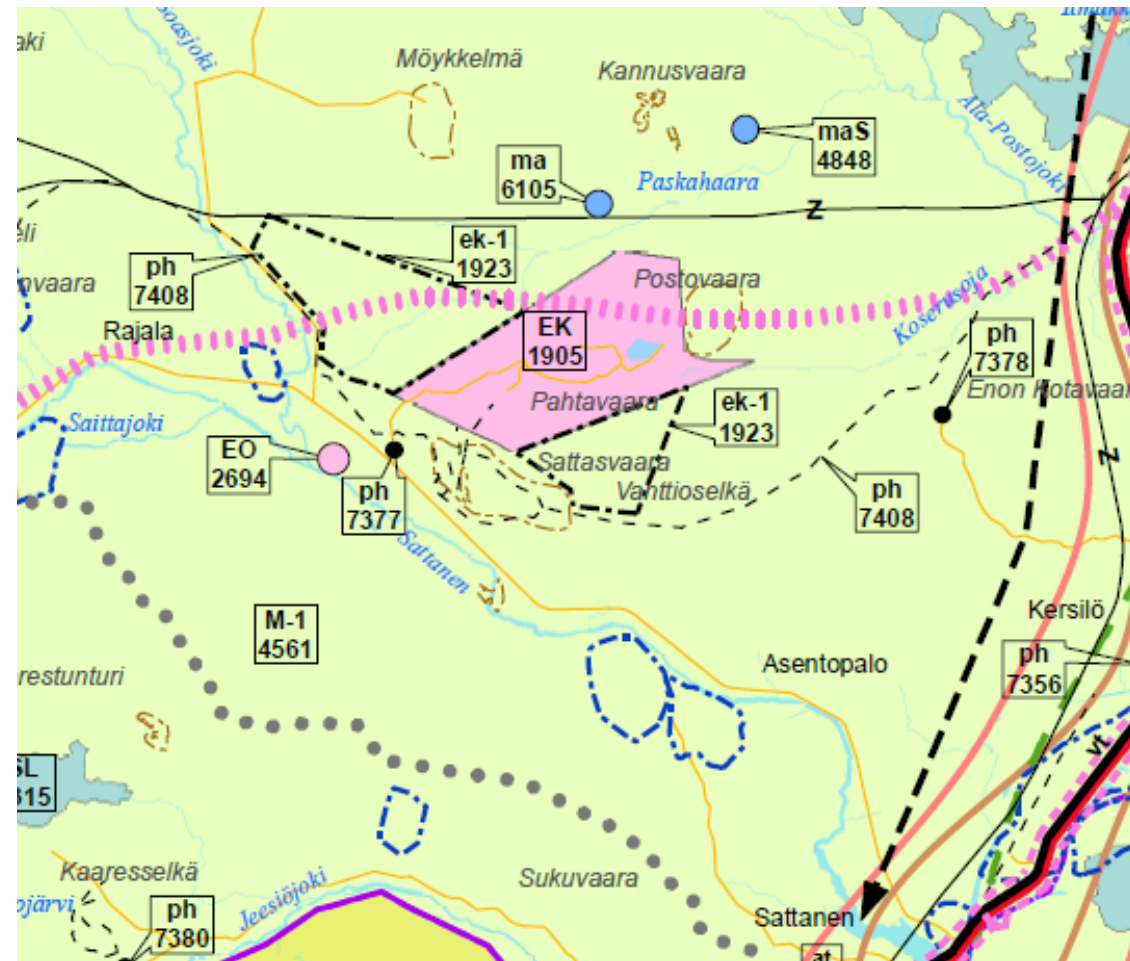
Vastine:

EK-merkinnän kuvauksen mukaan: ”Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla jo on kaivostoimintaa tai joilla kaivostoiminta on todennäköistä. Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikenneväylät ja -alueet.”

Kaivosalueet ovat osoitettu maakuntakaavaan kuuluvalla yleispiirteisellä rajauksella. Merkintää koskee MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Maakuntakaavan hyväksyminen ei tuo muutoksia alueidenkäyttöön ilman toteutustoimenpiteitä.

ek-1-osa-aluemerkintä ei muuta alueen päämaankäyttöä. Supistetaan ek-1 1923 –osa-alueen rajausta keskeiselle jatkotutkimusalueelle.

LAPIN LIITTO

Sodankylän ampumaradan melualue

Pääesikunta esittää Sodankylän ampurata-alueiden osoittamista maakuntakaavassa

Vastine:

Lisätään maakuntakaavaehdotukseen ampumaradan melualuerajaukset Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan mukaisella merkinnällä.

(me 4)

AMPUMARADAN MELUALUE 1

Merkinnällä osoitetaan ampumaradan melualue Almax 65 dB.

Alueella olevia asuinrakennuksia saa peruskorjata, laajentaa ja korvata uudella.

Suunniteltaessa alueen käyttöä on puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

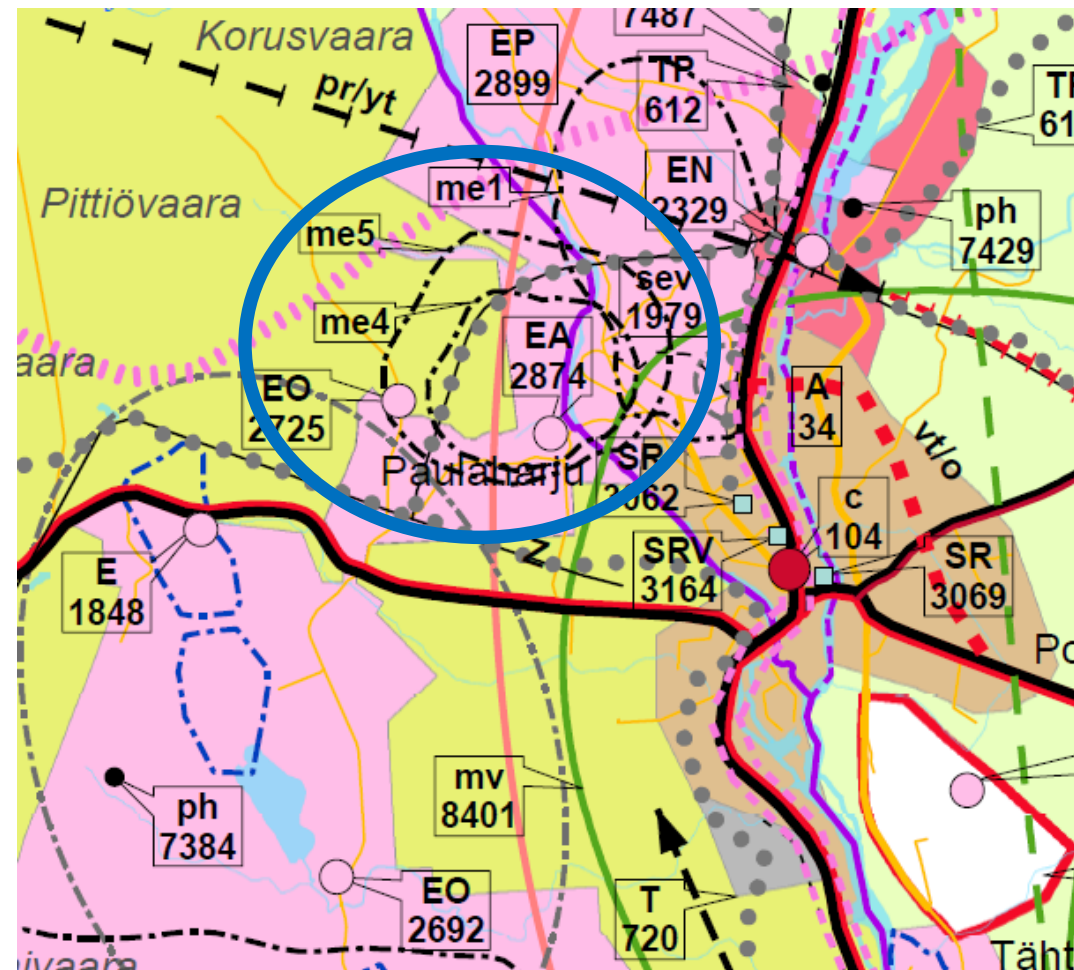
(me 5)

AMPUMARADAN MELUALUE 2

Merkinnällä osoitetaan ampumaradan melualue Almax 60 dB.

Alueella olevia loma- ja vapaa-ajan rakennuksia saa peruskorjata, laajentaa ja korvata uudella.

Suunniteltaessa alueen käyttöä on puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

LAPIN LIITTO

Paatsjoen uusi yhdystie 1/2

Tie merkintää vastustavat:

Saamelaiskäräjät, Kolttien kyläkokous,

- Haitalliset vaikutuksen poronhoitoon ja saamelaiskulttuuriin

Muiden huomioita:

Inarin kunta:

- Kannattaa merkinnän säilyttämistä. Tarve tulee pohdittavaksi vaihtoehtoisena linjana Inarista ja Ivalosta Kirkkoniemen satamaan.

Lapin Ely-keskus, liikenne

- Lapin ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue pitää edellä kuvattuja esityksiä tarpeellisina ja kannatettavina

Lapin rajavartiosto

- Lapin rajavartiosto ei näe estettä yhdystien rakentamiselle välille Nellim – Muotkavaara. Tien linjauksessa on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon Venäjän vastaisen rajan rajavyöhyke.

LAPIN LIITTO

Paatsjoen uusi yhdystie 2/2

Vastine:

Paatsjoen tiestä on tehty yleissuunnitelma vuonna 2005 sekä Inarin kunta on tehnyt selvityksen YVA –tarveharkintaa varten 2014.

Paatsjoentie on osoitettu voimassa olevassa Pohjois-Lapin maakuntakaavassa merkinnällä seututie uusi.

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 tieyhteys on osoitettu merkinnällä yhdystie ohjeellinen / vaihtoehtoinen.

Maakuntakaavassa ohjeellisena osoitettu Nellim–Paatsjoki-tieyhteys kuuluu koltta-alueeseen. Kolttien kyläkokous kannatti maakuntakaavan viranomaislausunnossaan (28.2.2020) tieyhteysmerkinnän säilyttämistä Pohjois-Lapin maakuntakaavassa 2040. Kolttien kyläkokous viranomaislausunnossaan (22.6.2023) ei kannata Nellim-Muotkavaara (Paatsjoen tie) ohjeellisen yhdystien merkinnän sisällyttämistä maakuntakaavaan.

Saamelaiskäräjät ja Kolttien kyläkokous vastustavat tieyhteyden osoittamista maakuntakaavaehdotuksessa. Katsovat tien toteutuessaan aiheuttavan huomattavaa haittaa saamelaisten kulttuurille, erityisesti saamelaiselle poronhoidolle.

Tiedusteltu sähköpostitse 28.4.2023 Norjasta Troms og Finnmark Fylkeskommunesta tien rakentamista Norjan puolelle ja heiltä saadun vastauksen (sähköposti 28.4.2023) mukaan heillä ei ole suunnitelmia rakentaa tietä Pasvikdalenista Suomen rajalle. Tien rakentamiskustannukset on arvioitu vuonna 2005, mutta hankkeen jatkosuunnittelua ei nähty realistisena

- **Poistetaan maakuntakaavaehdotuksesta Paatsjoen tien merkintä yhdystie ohjeellinen / vaihtoehtoinen**

Päärata ohjeellinen/vaihtoehtoinen sekä pääradan yhteystarve (1/2)

Paliskuntain yhdistys:

Rata jakaa paliskuntien laidunalueet ja poronhoidon toiminta-alueet, estää merkittävien laidunalueiden käyttämisen, estää laidunkierron ja porojen kuljettamisen erotuksiin, sekä aiheuttaa merkittävät vahingot ja taloudelliset menetykset. Tämä johtaisi siihen, että paliskuntien poronhoito tulisi järjestää kokonaan uudelleen tai jopa siihen, että paliskuntia on jaettava tai yhdistettävä muihin paliskuntiin. Rautatien vaikutukset olisivat paikallisten elinkeinon menetysten kautta merkittäviä, laaja-alaisia ja pysyviä taloudellisia, kulttuurisia ja sosiaalisia vaikutuksia

Paliskuntain yhdistys katsoo, että kaavan toteuttamisesta ns. Tunturiradan osalta aiheutuisi poronhoidolle kohtuutonta haittaa (MRL 28.4 §), sillä se estäisi paliskuntien vapaan laidunnusoikeuden toteutumisen (PHL 3§).

Pääesikunta, Ympäristöministeriö:

Yhteystarvemerkinntä tulisi olla suoralinjainen merkintä.

LAPIN LIITTO

Päärata ohjeellinen/vaihtoehtoinen sekä pääradan yhteystarve (2/2)

Vastine:

Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jolla ei ratkaista radan rakentamisedellytyksiä. Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 on pitkän tähtäimen mahdollistava maankäytön suunnitelma. Maakuntakaavassa yhteensovitetään keskenään ristiriitaisia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Maakuntakaavaehdotuksen kaavaratkaisu perustuu kaavan taustaselvitykseksi laadittuun Ratayhteyselvitykseen Sodankylä – Kittilä – Kolari, Tunturirata. Taustaselvityksessä selvitetään alueidenkäytölliset edellytykset maakuntakaavan yleispiirteisellä tasolla.

Pääradan yhteystarvemerkinä osoittaa hyvin yleispiirteisesti mahdollisuuden jatkaa rataa myös poikittaisena yhteytenä. Merkinä ei osoita sijaintia, vaan ilmaisee suunnan pisteestä toiseen. Yleispiirteistetään pääradan yhteystarvemerkinä kaavakartalla.

Maakuntakaavan taustaselvitykseksi on laadittu ratayhteyselvitys, johon liittyvät karttaesitykset eivät vastaa toteuttavaa suunnittelutasoa, vaan vastaavat vain maakuntakaavoituksen tarpeisiin. Maakuntakaavassa esitetty merkinä yhteystarpeesta ei osoita mahdollisesti suunniteltavan radan lopullista sijaintia.

Muutetaan yleispiirteisemmäksi pääradan yhteystarpeen merkinä.

LAPIN LIITTO

Saamelaiskäräjät katsoo voimajohdon toteutuessaan aiheuttavan huomattavaa haittaa saamelaisten kulttuurille, erityisesti saamelaiselle poronhoidolle. Voimajohdon vaikutukset koostuisivat johtolinja-alueiden rakentamisesta aiheutuvista kasvillisuusmuutoksista ja siitä aiheutuvista porojen laitumien muutoksista ja laidunpoistumasta, rakentamismuutosten aitarakenteiden muutoksista ja muista poronhoitajien työtä lisäävistä muutoksista, joita voi olla esimerkiksi porojen vakiintuneisiin kulkureitteihin aiheutuvat muutokset. Voimajohtolinjat aiheuttavat muutoksia myös ääniympäristöön, mikä voi lisätä porojen välttämiskäyttäytymistä erityisesti tuulisella säällä.

Voimajohto aiheuttaisi huomattavaa haittaa sijoittuessaan paliskuntien pääerotusaitojen läheisyyteen ja niihin liittyvien rakenteiden alueelle. Voimajohdosta aiheutuu laidunmenetyksiä suoraan ja epäsuorasti porojen välttäessä laiduntamista johdon alla. Johto myös vaikeuttaisi poronhoitotöitä (mm. helikopterin käyttöä) etenkin pääerotusaitojen ja niihin liittyvien toimintojen alueilla. Paliskuntain yhdistys katsoo, että voimajohdon yhteystarve tulee poistaa kaavasta.

Valtakunnallisten alueidenkäyttö tavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Yhteysverkostojen ja energiahuollon kannalta oleellista on valtakunnallisten tarpeiden turvaaminen siten, että edistetään toimivaa aluerakennetta ja kansainvälistä kilpailukykyä. Toimintavarma energiahuolto on tärkeä osa kansallista huoltovarmuutta.

Alueidenkäytön suunnittelulla on keskeinen merkitys energianhuollon toimivuuden varmistamiseksi tarvittavien voimajohtojen ja kaasuputkien toteuttamismahdollisuuksien varmistamisessa.

Voimajohto on esitetty maakuntakaavassa yhteystarpeena, jolla ei osoiteta voimajohdon sijaintia. Voimajohdon yhteystarvemerkintää koskevat suunnittelumääräykset.

Voimajohto, yhteystarve

Saariselkä-Raja-Jooseppi-Nellim mk-reitin yhteystarve

Vastine:

Aikaisemmassa Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 (17.5.2021) oli osoitettu moottorikelkkailureitti välille Saariselkä–Raja-Jooseppi. Maakuntakaavaehdotuksen laadinnan käynnistyttyä uudestaan Metsähallitukselta saatiin kommentit moottorikelkkailureitteihin (sähköposti 30.1.2023), jonka mukaan moottorikelkkailu-ura Saariselkä–Raja-Jooseppi on otettu pois käytöstä ja se tulisi poistaa maakuntakaavaehdotuksesta. Inarin kunnasta tuli esitys (sähköposti 9.2.2023), että ko. välille maakuntakaavaehdotuksessa tulisi osoittaa moottorikelkkailun yhteystarve -merkintä sekä jatkaa sitä Raja-Joosepista Nellimiin (perusteluna matkailun tarpeet).

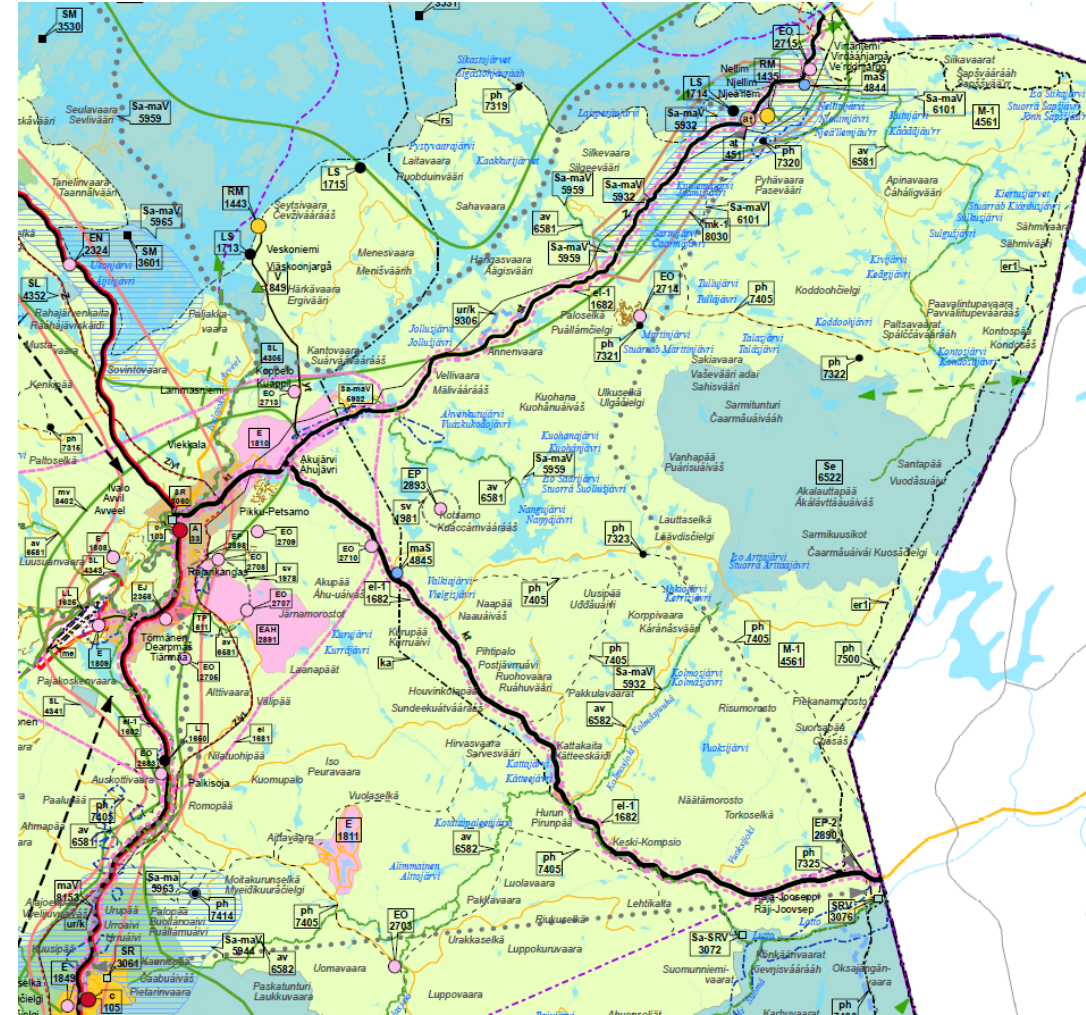
Nyt kaavaehdotuksen ollessa viranomaislausunnoilla kolttien kyläkokous, Metsähallitus, Paliskuntain yhdistys ja Saamelaiskäräjät ovat esittäneet moottorikelkkailun yhteystarpeen poistamista väliltä Saariselkä–Raja-Jooseppi–Nellim. Inarin kunta on esittänyt yhteystarpeen säilyttämistä.

Lapin rajavartiosta ei vastusta merkinnän osoittamista.

Tuleva moottorikelkkailureitti tulisi sijaitsemaan pääosin valtion mailla. Metsähallituksen lausunnon mukaan *Saariselkä – Raja-Jooseppi moottorikelkkaura on ollut vuosia pois käytöstä, eikä Metsähallitus näe tarvetta uran avaamiselle nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa. Raja-Joosepista Nellimiin ei ole olemassa Metsähallituksen uraa eikä sellaista ole suunnitelmissa perustaa. Tälle välille on kuitenkin myönnetty yrittäjille suostumuksia moottorikelkkasafarien järjestämiseen. Metsähallitus pitää tärkeänä, että yrittäjien ohjatut moottorikelkkasafarit Saariselältä Raja-Joosepin ja Nellimin suuntaan mahdollistetaan jatkossakin Metsähallituksen toimesta.*

Maakuntakaavassa on osoitettu moottorikelkkailun runkoreitistö, joka ohjaa maastoliikennelain mukaisten virallisten moottorikelkkailureittien suunnittelua. Maakuntakaavassa osoitetut moottorikelkkailureitit perustuvat lähtökohtaisesti olemassa oleviin reitteihin ja uriin. Maakuntakaavassa ei osoiteta paikallisia moottorikelkkailureittejä.

Poistetaan maakuntakaavaehdotuksessa moottorikelkkailun yhteystarvemerkinä väliltä Saariselkä–Raja-Jooseppi–Nellim.

Muut merkinnät

Luonnonvarakeskus:

Maakuntakaavassa ei ole merkitty kullanhuuhdonta ohjaavia ja rajaavia kaavamerkintöjä. Kullanhuuhdonta on laajaa ja lisääntyvää toimintaa Inarissa ja Sodankylässä etenkin Sallivaaran, Hammastunturin, Ivalon ja Lapin paliskunnissa. Kullanhuuhdonnalla on monia negatiivisia vaikutuksia poronhoitoon ja sitä kautta saamelaiskulttuuriin. Maakuntakaavaa tulisi tältä osin tarkistaa ja täydentää.

Vastine:

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa 2040 on annettu yleismääräys: *”Maankäytön suunnittelussa on alueen erityispiirteisiin tukeutuen otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt, saamelaisen kulttuuriympäristön erityispiirteet ja arkeologinen kulttuuriperintö sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun. Suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta sekä edistettävä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.”*

Maakuntakaavassa on osoitettu arvokas vesistö -merkintä.

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti uhanalaisen eliölajiston, luonnon moni-muotoisuuden ylläpidon ja kalastuksen kannalta erityisen arvokkaita virtavesistöjä.

Merkintää koskee suunnittelumääräys: *”Vesistöalueen ympäristön suunnittelussa ja käytössä on huolehdittava, ettei vesistöjen tilaan vaikuttavissa toimenpiteissä vesistön erityisiä luonnon- ja kalastusarvoja heikennetä.”*

Merkinnällä ohjataan kullanhuuhdonnan vaikutuksia vesistöön.

Hankkeen yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja lupamenettelyssä on edellytettävä myös maakuntakaavan mukaiselta ratkaisulta vaikutusten asianmukaista huomioon ottamista.

Maakuntakaavaehdotuksessa on useita saamelaiskulttuurin ja poronhoidon huomioon ottavia ja turvaavia merkintöjä sekä suunnittelumääräyksiä.

Maakuntakaavassa ei ole osoitettu alueita koneelliselle kullankaivuulle.

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 9 § edellyttämään kaavan merkittävien vaikutusten arviointiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä on otettava huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, eli maakuntakaavatasolla tarkastelutaso on yleispiirteinen.

Maakuntakaava ei ole toteuttava kaavataso, vaan ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Maakuntakaavan suunnittelumääräykset ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Kaavajärjestelmän peruseriaatteena on, että yleispiirteisempää maankäyttösuunnitelmaa täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnitelman yhteydessä.

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi on avattu kaavaselostuksen kappaleessa 8. Vaikutuksia poronhoitoon on arvioitu kaavaselostuksen kappaleessa 8.15 ja kaavaselostuksen liitteenä olevassa vaikutustenarviointitaulukossa. Lisäksi vaikutuksenarviointiin sisältyy paliskuntakohtainen vaikutustenarviointi sekä laadittu liite 9. Paliskuntakuvaukset.

LAPIN LIITTO

JATKOAIKATAULU

LAPIN LIITTO

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, jatkoaikataulu

- ⌚ Saamelaiskäräjälain mukainen neuvottelu 3.10.2023 (siirtynyt myöhemmin pidettäväksi)
- ⌚ Maakuntakaavan ohjausryhmän kokous 3.10.2023
- ⌚ Viranomaislausunnot ja niiden vastineet hallitukseen 30.10.2023
- ⌚ Kaavaehdotus nähtäville, päätös hallituksessa 30.10.2023
- ⌚ Käännökset saamenkielille muuttuneilta osin
 - Kaavamääräykset ja merkintöjen selitys
 - Kaavaselostuksen tiivistelmä
 - Vaikutusten arviointi (selostuksen kappale 8.)
 - Liite 8. Maakuntakaava ja saamelaiskulttuuri
- ⌚ Maakuntakaavaehdotus julkisesti nähtäville marras-joulukuu 2023, käännösten jälkeen
 - Tiedoksi viranomaisille
- Tavoitteena saattaa kaavaehdotus Lapin liiton valtuustoon hyväksyttäväksi toukokuu 2024

